

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับบทบาทของพนักงานขับรถเมล์หญิง : ศึกษา
กรณีประชาชนผู้ใช้บริการรถโดยสารประจำทางแบบธรรมดาของ ขสมก.

นางสาวสุปราณี ไกรวีระเดชาชัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ภาควิชาศึกษาศาสตร์และมานุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-331-776-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

FACTORS INFLUENCING THE ACCEPTANCE OF WOMEN BUS
DRIVER'S ROLE : A CASE STUDY OF THE BMTA'S
REGULAR BUS PASSENGERS

MISS SUPRANEE KRIWEERADACHACHAI

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Sociology

Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

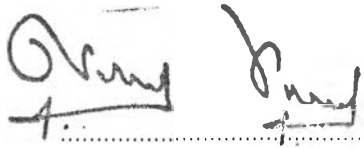
Chulalongkorn University

Academic Year 1998

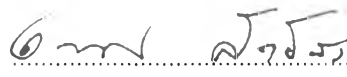
ISBN 974-331-776-7

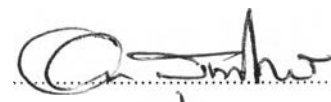
หัวข้อวิทยานิพนธ์ บัณฑิตที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับบทบาทของพนักงานขับรถเมล์หญิง
: ศึกษากรณีประชาชนผู้ใช้บริการรถโดยสารประจำทางแบบธรรมดา
ของ ขสมก.
โดย นางสาวสุปราณี ไกรวีระเดชาชัย
ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารง สุทธาศาสน์

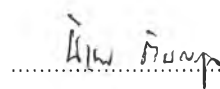
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. งามพิศ สัตย์สงวน)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารง สุทธาศาสน์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิเทศ ดินณะกุล)

สุปราณี ไกรวีระเดชาชัย : ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับบทบาทของพนักงานขับรถเมล์หญิง : ศึกษากรณี
ประชาชนผู้ใช้บริการรถโดยสารประจำทางแบบธรรมดาของ ขสมก. (FACTORS INFLUENCING THE
ACCEPTANCE OF WOMEN BUS DRIVER 'S ROLE : A CASE STUDY OF THE BMTA 'S REGULAR
BUS PASSENGERS) อ.ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. อารง สุทธาศาสน์, 145 หน้า. ISBN 974-331-776-7

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาลักษณะและระดับการยอมรับของสังคมที่มีต่อพนักงานขับรถเมล์
หญิงตลอดจนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับบทบาทของพนักงานขับรถเมล์หญิง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ
ประชาชนผู้ใช้บริการรถโดยสารประจำทางแบบธรรมดาของ ขสมก. จำนวน 288 คน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล วิธี
ทางสถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละและค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการวิจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ให้การยอมรับบทบาทของพนักงานขับรถเมล์หญิงในภาพรวมอยู่ใน
ระดับสูง สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับบทบาทของพนักงานขับรถเมล์หญิง ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เพศ ภูมิลำเนา
เดิม การมีญาติผู้หญิงประกอบอาชีพคนขับรถเมล์ และประสบการณ์ขณะได้รับบริการจากพนักงานขับรถเมล์หญิง มีความ
สัมพันธ์กับการยอมรับบทบาทของพนักงานขับรถเมล์หญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนตัวแปร ระดับการศึกษา
การยอมรับพนักงานขับรถเมล์หญิงของบิดา และการยอมรับพนักงานขับรถเมล์หญิงของมารดา ล้วนมีความสัมพันธ์เชิงบวก
กับการยอมรับบทบาทของพนักงานขับรถเมล์หญิง สำหรับความคิดเห็นความเชื่อเกี่ยวกับบทบาททางเพศตามแนวประเพณี มี
ความสัมพันธ์เชิงลบกับการยอมรับบทบาทของพนักงานขับรถเมล์หญิง มีเพียงตัวแปร การยอมรับพนักงานขับรถเมล์หญิงของ
เพื่อนสนิทเท่านั้นที่ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับการยอมรับบทบาทของพนักงาน
ขับรถเมล์หญิง

สรุปผลการวิจัยพบว่า เป็นไปตามสมมติฐาน 7 ข้อคือ 3, 4, 5, 6, 7, 9 และ 10 ส่วนข้อ 1, 2 และ 8 ไม่เป็นไป
ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชา สังคมวิทยา
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิติ น.ส. สุปราณี ไกรวีระเดชาชัย
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อ. อารง
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

3972174024 : MAJOR SOCIOLOGY AND ANTHROPOLOGY

KEY WORD: FACTORS / ACCEPTANCE / ROLE / WOMEN BUS DRIVER

SUPRANEE KRIWEERADACHACHAI : FACTORS INFLUENCING THE ACCEPTANCE OF WOMEN BUS DRIVER'S
ROLE : A CASE STUDY OF THE BMTA'S REGULAR BUS PASSENGERS. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. ARONG
SUTHASASNA, Ph.D. 145 pp. ISBN 974-331-776-7

The purpose of this research is to investigate the characteristics and degree of the public acceptance of women bus driver's role in relations with various influencing factors. The samples of this research are composed of 288 passengers of the BMTA's public bus by purposive and accidental method. The subjects are given a prepared questionnaire to response plus an indepth interview with selected group.

The findings of the research reveal that the samples mostly accept of women bus driver's role in high degree. As for the factors influencing the acceptance of women bus driver's role of the samples, we find that, the sex, domicile, having female relative with bus driver's occupation, and personal experience with the service of women bus driver have relationship with the acceptance of women bus driver's role at statistical significance of 0.05, however, the age, educational level, the acceptance of women bus driver of father and mother have positive relationship with the acceptance of women bus driver's role. Furthermore, the belief of traditional sex-role value has negative relationship with the acceptance of women bus driver's role. The acceptance of women bus driver of close friend is, however, has no statistical significance at 0.05 level with the acceptance of women bus driver's role.

To sum up, it is found in this research that 7 hypotheses are supported and 3 are refuted by the data.

ภาควิชา.....สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

สาขาวิชา.....สังคมวิทยา

ปีการศึกษา.....2541

ลายมือชื่อนิสิต..... น.ส. สุพรณี ไกรวัชรเดชาชัย

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี อันเนื่องมาจากความเมตตา ความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิหลายฝ่าย อันได้แก่ ผศ. ดร. อารง สุทธศาสตร์ ที่ได้เมตตากรุณาและสละเวลาอันมีค่ามารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ตลอดระยะเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์ อาจารย์เป็นผู้ให้คำแนะนำตรวจแก้ไขมาโดยตลอด ขอกราบขอบพระคุณอีก 2 ท่าน ได้แก่ รศ. ดร. งามพิศ ลัดยั้งหวุ่น หัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา และ ผศ. ดร. นิเทศ ตินณะกุล ที่ให้ความกรุณาสละเวลาอันมีค่ามาเป็นประธานกรรมการและกรรมการสอบในครั้งนี้ นอกจากนี้ท่านทั้งสองยังช่วยชี้แนะแก้ไขข้อบกพร่องและเพิ่มเติมข้อคิดเห็นต่างๆ ที่ทำให้งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ในภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ในด้านต่างๆ อันเป็นรากฐานที่สำคัญให้แก่ข้าพเจ้ามาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ พี่ๆ นิสิตปริญญาโท ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาที่มีส่วนสำคัญยิ่งในการให้กำลังใจ ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือตลอดมา และจะละเว้นเสียมิได้ที่จะกล่าวขอบคุณ คือ ประชาชนผู้ใช้บริการรถโดยสารประจำทางแบบธรรมดาของ ขสมก. และพนักงานขับรถเมล์ผู้หญิงทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการให้สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในครั้งนี้เป็นอย่างมาก

ท้ายสุดนี้ สิ่งสำคัญที่ข้าพเจ้าจะละเลยมิได้คือ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาญาติพี่น้องที่ให้ความอุปการะข้าพเจ้ามาตั้งแต่ต้น ทำให้ข้าพเจ้ามีกำลังกาย กำลังใจและกำลังสติปัญญา จนประสบความสำเร็จในครั้งนี้

สุปราณี ไกรวีระเดชาชัย

มีนาคม 2542

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ซ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.4 การดำเนินการวิจัย.....	6
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 กรอบแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 สถานภาพบทบาทของสตรีไทยและการเคลื่อนไหว เรียกร้องสิทธิสตรี.....	8
2.2 กรอบแนวคิดทฤษฎี.....	18
2.3 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
2.4 สมมติฐานในการวิจัย.....	42
2.5 อธิบายขอบข่ายทางทฤษฎีสำหรับสมมติฐานแต่ละข้อ	43
2.6 สรุปตัวแปรในการวิจัย.....	47

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
2.7 ระดับการวัดตัวแปร.....	48
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	49
3.1 นิยามศัพท์และการวัด	49
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	58
3.3 การทดสอบความน่าเชื่อถือและความเที่ยงตรงของเครื่องมือ.....	60
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	69
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
3.6 ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา.....	71
4 ผลการวิจัย.....	72
4.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	72
4.2 ลักษณะและระดับการยอมรับบทบาทของพนักงาน ขับรถเมล์หญิง.....	74
4.3 ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	79
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	94
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	94
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	97
5.3 ข้อจำกัดในการวิจัย.....	101
5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	102

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
รายการอ้างอิง.....	104
ภาคผนวก.....	113
ภาคผนวก ก การสัมภาษณ์เจาะลึก.....	113
ภาคผนวก ข ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	129
ภาคผนวก ค องค์กรที่ทำงานเกี่ยวกับสตรี.....	133
ภาคผนวก ง แบบสอบถาม.....	136
ประวัติผู้วิจัย.....	145

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงจำนวนและร้อยละของพนักงานขับรถโดยสารประจำทางแบบธรรมดาของ ขสมก. โดยแบ่งตามเพศ ปี พ.ศ.2538 - พ.ศ.2540.....	3
2. แสดงค่า Correlation Matrix ของมาตรวัดระดับการยอมรับบทบาทของพนักงาน ขับรถเมล์หญิง.....	64
3. แสดงค่า Corrected Item-Total Correlation และค่า Alpha If Item Deleted ของ มาตรวัดระดับการยอมรับบทบาทของพนักงานขับรถเมล์หญิง.....	65
4. แสดงค่า Correlation Matrix ของมาตรวัดระดับความคิดความเชื่อเกี่ยวกับบทบาท ทางเพศตามแนวประเพณี.....	67
5. แสดงค่า Corrected Item –Total Correlation และค่า Alpha If Item Deleted ของ มาตรวัดระดับความคิดความเชื่อเกี่ยวกับบทบาททางเพศตามแนวประเพณี.....	68
6. แสดงระดับการยอมรับบทบาทของพนักงานขับรถเมล์หญิง.....	74
7. แสดงลักษณะความคิดเห็นของการยอมรับบทบาทของพนักงานขับรถเมล์หญิง....	76
8. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการยอมรับบทบาทของพนักงาน ขับรถเมล์หญิง.....	80
9. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการยอมรับบทบาทของพนักงาน ขับรถเมล์หญิง.....	81
10. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการยอมรับบทบาทของพนักงาน ขับรถเมล์หญิง.....	82

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนาเดิมกับการยอมรับบทบาทของพนักงาน ขับรถเมลล์หญิง.....	83
12. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับบทบาททางเพศตามแนวประเพณีกับ การยอมรับบทบาทของพนักงานขับรถเมลล์หญิง.....	84
13. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการยอมรับพนักงานขับรถเมลล์หญิงของบิดากับการ ยอมรับบทบาทของพนักงานขับรถเมลล์หญิง.....	86
14. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการยอมรับพนักงานขับรถเมลล์หญิงของมารดากับ การยอมรับบทบาทของพนักงานขับรถเมลล์หญิง.....	87
15. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการยอมรับพนักงานขับรถเมลล์หญิงของเพื่อนสนิท กับการยอมรับบทบาทของพนักงานขับรถเมลล์หญิง.....	88
16. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการมีญาติผู้หญิงที่ประกอบอาชีพพนักงานขับรถเมลล์ กับการยอมรับบทบาทของพนักงานขับรถเมลล์หญิง.....	90
17. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ขณะได้รับบริการจากพนักงานขับรถเมลล์ หญิงกับการยอมรับบทบาทของพนักงานขับรถเมลล์หญิง.....	91
18. สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย.....	93